



# Het Kustersluik

Heemkundevereniging Sprang-Capelle

Jaargang 9  
2015

Redactieadres: Schoolstraat 20, 5161 ZD Sprang-Capelle, tel. 0416-312210  
Redactieleden: Marina Klis, Koos Nieuwenhuizen, Rien Visser, Netty Waarts

no. 3  
oktober

## Van de redactie

Langzaam neemt de zomer afscheid van ons. U begrijpt dat het dan weer tijd wordt om allerlei activiteiten van onze heemkundevereniging op te pakken. Het seizoen is afgesloten met een fraaie fietstocht hier in de buurt. Het nieuwe seizoen is gestart met een boeiende excursie wat verder van huis. Wat daar allemaal te beleven viel, leest u in dit Kustersluik. Dus al die belevenissen kunt u meemaken vanuit uw luie stoel. Maar dat geldt natuurlijk niet voor iedereen, zeker niet voor de 70 deelnemers aan de excursie naar Hoorn en Enkhuizen.



Er zijn leden buiten Sprang-Capelle die Het Kustersluik per post toegestuurd krijgen. Dat gaat nu veranderen. De portokosten zijn dermate hoog dat we een goedkopere variant van het toesturen uitproberen. Dus leden buiten Sprang-Capelle krijgen voortaan Het Kustersluik digitaal. Heeft u daar bezwaren tegen, dan kunt u die altijd bij de redactie kwijt.



Uw aandacht wordt gevraagd voor een nieuwe rubriek. We zoeken nog een naam daarvoor. Nieuwsgierig? U leest daar meer over in dit nummer.

Voordat de jaarwisseling in zicht komt zijn er zeker nog drie vermeldenswaardige activiteiten geweest. Een lezing over Nederlands beroemdste schilder Van Gogh, helemaal passend in het Van Goghjaar dat uitbundig gevierd is voor de liefhebbers. De lezing in november gaat over 'Landschap met karakter'. Een reis door onze omgeving om het landschap te leren lezen. Want dat landschap is heel wat keren veranderd. En mis de presentatie van een 'Bruggeske' over de kerken in Sprang-Capelle niet.

Veel leesplezier toegewenst over een heemkundevereniging bruisend van activiteiten.

*Rien Visser*

## Van de bestuurstafel

De zomermaanden liggen achter ons en de activiteiten van de vereniging zijn weer begonnen. Het bestuur heeft in augustus al rond de vergadertafel gezeten.

Bij aanvang van deze bestuursvergadering hebben we stilgestaan bij het overlijden van ons lid, vormgever van 'Bruggeskes' en ex-bestuurslid Piet Konings. In dit Kustersluik wordt hieraan in een 'in memoriam' nader aandacht besteed. Onze vicevoorzitter Johan Rosenbrand werd plotseling opgenomen in het ziekenhuis en onderging een hartoperatie. Inmiddels is hij weer aan het revalideren en gaat het goed met hem. We wensen Johan een spoedig herstel toe. Allen die verdriet hebben vanwege het verlies van een geliefde wensen wij veel sterkte.

Een belangrijk vergaderpunt was: aanpassing van het archiveringssysteem. Hoe krijgen wij snel en exact inzicht in wat wij hebben? Waar worden zaken fysiek bewaard? Hoe wordt e.e.a. vindbaar en zichtbaar gemaakt via internet? Hoe koppelen we de toegankelijkheid via onze website? Welke privacyregels moeten in acht genomen worden? Daarnaast willen we dat ons systeem aansluit bij de archiveringsmethode van het streekarchief Salha in Heusden. De eerste bezinningsmomenten zijn geweest en er ligt de komende tijd een uitdagend project voor ons. Een mooie, afgebakende en interessante klus om mee bezig te zijn. Leden met een ICT-achtergrond, leden die interesse of ervaring hebben met archiveringsmethoden, maar ook gewoon 'meehelpers' zijn van harte welkom.

Mocht u hieraan uw bijdrage willen leveren in een te vormen projectgroep, dan kunt u dit melden bij onze secretaris Hans Bakkenist.

Wij kunnen trouwens best wat meer handen gebruiken om boeken, foto's, films en materialen te archiveren. Elke donderdagmiddag is van twee tot vier een groep vrijwilligers bezig in 'Ons Huis', en het is interessant en gezellig werk!

Hebt u trouwens nog oude 8mm filmpjes over Sprang-Capelle en omgeving, dan zijn die ook van harte welkom. Wij hebben daar maar een kleine verzameling van, dus er kan veel meer bij.

De werkgroep die een 'Bruggeske' over de kerken in Sprang-Capelle (en aan de Zuidhollandsedijk) aan het samenstellen is, heeft inmiddels het concept opgeleverd. Het belooft een zeer indrukwekkend en interessant boek



te worden, van mooie kwaliteit, met meer dan 200 pagina's en voorzien van prachtige foto's. Het eerste exemplaar hopen wij op 20 november a.s. in een speciale presentatiebijeenkomst in Zidewinde uit te reiken. Zoals gebruikelijk, ontvangen onze leden deze bijzondere uitgave van 'Bruggeske' gratis. Ik hoop u de komende bijeenkomsten weer te mogen begroeten.

Piet Pruijssers

### In memoriam Piet Konings 1942 - 2015



Het droevige bericht van het overlijden van Piet Konings bereikte het bestuur. Eerst hoorden we het al binnen het dorp, daarna verscheen de kennisgeving.

Op 13 juni 2015 sprak Hans Bakkenist op uitnodiging van de familie namens het bestuur van de heemkundevereniging Sprang-Capelle tijdens de afscheidsdienst. Deze werd gehouden in de aula van het crematorium Tilburg. Veel heemkundeleiden waren daarbij aanwezig. Hieronder leest u de tekst van de afscheidsrede van Hans Bakkenist.

*Namens de heemkundevereniging Sprang-Capelle richt ik het woord tot u bij afwezigheid van de voorzitter Piet Pruijssers vanwege zijn vakantie in Canada.*

*In de aanhef van deze afscheidsrede wil ik gaarne vermelden, dat Piet Konings zich altijd ten volle heeft ingezet voor de vereniging om de gestelde doelen optimaal te behalen. Hij is daarbij altijd zeer behulpzaam geweest om zaken te bevorderen als op hem hiervoor een beroep werd gedaan.*

*Daarbij is Piet in onze vereniging altijd de inspirerende kracht geweest bij het ontwikkelen van goede ideeën. In de bestuursvergaderingen heeft hij altijd deze ideeën van een verduidelijkend standpunt kunnen voorzien, waardoor het de*

*doorslag gaf om tot realisatie over te gaan.*

*Zijn rol bij het tot stand brengen van 'Bruggeskes', waar hij in de redactiegroep een leidende rol heeft gespeeld, is essentieel geweest om tot de hoge kwaliteit te komen die deze uitgaven kenmerken. Als voorzitter van de schrijversgroep heeft hij gefungeerd als de aanjager om tot de productie van artikelen te komen.*

*Hij heeft voor de artikelen in onder andere 'Bruggeskes' over de Bedrijvigheid in Sprang-Capelle en de Capelse Dreef zeer veel interviews afgenomen. Hij nam daarbij alle tijd voor de geïnterviewde, waarbij Anne-Marie steeds voor een lekker kopje koffie of thee zorgde.*

*Indien hij daarbij foto's en feiten verkreeg die aan hem werden toevertrouwd, dan ging hij daar altijd zeer zorgvuldig mee om, in overeenstemming met de wensen van degene die het materiaal beschikbaar stelde.*

*Voor het vastleggen van de foto's en de productie van de boeken is hij zeer veel donderdagmiddagen in 'Ons Huis' aanwezig geweest en heeft Piet ook daar tijdens die werkmiddagen als samenbindende factor gediend.*

*Door de voor de Sprang-Capellenaren in de boeken aanwezige informatie over personen, woonadressen en hun bezigheden, bestond voor deze uitgaven veel belangstelling.*

*Door het koppelen van deze uitgaven aan het lidmaatschap door zijn motto 'een boek voor een lidmaatschap', heeft dit veel bijgedragen aan de aanwas van het ledental van de heemkundevereniging en zodoende aan de promotie voor onze vereniging.*

*Ten slotte mag niet onvermeld blijven dat hij ook de financiële administratie van de vereniging voerde. Hierdoor kon hij goed de positieve ontwikkelingen zien van zijn promotiewerk.*

*Piet zal om al deze redenen in onze gedachten blijven voortleven als de stuwende kracht achter de heemkundevereniging Sprang-Capelle.*

Marina Klis

### Verslag van de fietsexcursie op 20 juni 2015 naar de Elshoutse Zeedijk en omgeving

Wat hebben die 15 mensen van onze vereniging genoten van die fietstocht door de Baardwijkse Overlaat en over de Elshoutse Zeedijk. Want dat was echt heemkunde op de fiets en in het veld. Geen praatjes en plaatjes, maar gewoon bij een interessante locatie staan en daar een enthousiast verhaal horen van Gini van Wijk. Dat maakt het natuurlijk ook zo bijzonder: de kennis en het enthousiasme van de man die het allemaal uitgezocht heeft. Je kreeg de indruk dat hij de Baardwijkse Overlaat zelf aangelegd heeft. Een viertal zaken viel mij op en daar doe ik dan ook verslag van.

Onze eerste stop was bij de Akkerlaan aan het eind van het fietspad langs de Galgenwiel. Daar waar **de Meerdijk en de Melkdijk** bij elkaar komen. Het is toch bijna niet voor te stellen dat tussen die Meerdijk langs het Lido en de duinen 's winters water stroomde. Dan praat je wel over 400 jaar geleden. Dat water kwam van Den Bosch en moest naar de Donge. De Melkdijk is aangelegd om dat water tegen te houden. Het Loons Hoekske en Kaatsheuvel waren dat water meer dan zat. Dat moest maar door de Baardwijkse Overlaat stromen.

Te voet namen we een kijkje bij het natuurgebied de **Langewiel**. Het water uit Den Bosch stroomde tussen Drunen en Giersbergen door de Baardwijkse Overlaat naar de Oude Maas. Dat water raakt 's winters vaak bevroren. Die ijsschotsen hebben de Langewiel uitgesleten in de loop van de jaren. Dus geen wiel door een dijkdoorbrak maar door het ijs. Op die plek moest het ijs een lage zomerdijk passeren, met als gevolg stroomversnellingen en als resultaat een groepje wielen met als mooiste de Langewiel.



Wij krijgen op de Zeedijk wat problemen met een onvriendelijk man. We vergeten de man en zijn problemen als we horen dat hij de bewoner is van een **veerhuis**. Van hier vertrok het veer over de Baardwijkse Overlaat naar Baardwijk. Het is allemaal moeilijk voor te stellen om dat er al vele jaren lang geen water te bekennen is. Maar het veerhuis staat er nog steeds.



Verder fietsen we over de Zeedijk en genieten van de mooie vergezichten. Waarom heet deze dijk nu Zeedijk? Tien jaar na de Sint-Elisabethsvloed van 1421 is de dijk aangelegd om het zeewater van de Biesbosch (toen het Bergsche Veld, een binnensee) tegen te houden. Maar hierdoor werd ook het Oude Maasje afgesloten. De polders ten oosten van de Zeedijk waterden via **sluisjes** af op het Oude Maasje. Twee van die sluisjes hebben we bekeken. De dubbele sluis is kortgeleden prachtig gerestaureerd. De sluis bij Doeveren verdient ook wel een opknapbeurt. Werden de sluisen dichtgedaan, dan liep het gebied rondom Heusden onder water. Een waterlinie tegen de oprukkende vijanden. Soms moet je van je vijand een vriend maken. Met het laagstaande zonnetje in ons gezicht fietsen we terug naar de

Galgenwiel voor een heerlijk kopje koffie met. Dit zouden we meer moeten doen: een praktisch heemkundefiets-tocht.

*Rien Visser*

## Informatieborden op de begraafplaats in Sprang

Tijdens de Open Monumentendag van een paar jaar geleden hoorden we van enkele deelnemers vragen over de begraafplaats aan de Tilburgseweg in Sprang.

Wat stellen die paaltjes eigenlijk voor? En voor wie is dat indrukwekkende grafmonument midden op de begraafplaats? Ook kwamen er complimenten over de mooie, oude bomen die er stonden.



Teun Vos gaat de begraafplaats aan z'n hart. Hij komt er regelmatig en ziet de onderhoudsstaat van de begraafplaats verslechteren. Hij kan daar weinig aan veranderen. De gemeente Waalwijk zou zijn gemeentelijke monumenten wat serieuzer moeten nemen.

Waar hij wel wat aan kan doen, is zorgen voor informatie over de begraafplaats. Zijn wens was om twee borden te plaatsen. Een dat aandacht heeft voor en uitleg geeft over het oude, monumentale gedeelte van de begraafplaats. Het andere moet uitleg geven over het grafmonument van Jan de Rooij.

Je kunt zo'n wens wel hebben, maar hoe vervul je die. Samen met Rien

Visser is hij aan de slag gegaan. En op 16 september 2015 zijn twee informatieborden geplaatst.

Dank zijn we verschuldigd aan Ted Elschot, iemand met twee voeten in de Sprang-Capelse samenleving. Hij zorgde voor het eerste bord bij de oude beuk met informatie over de begraafplaats. Toen het geplaatst was, bleek er nog een storende fout in te staan.

Ons verzoek om een tweede informatiebord werd in eerste instantie afgewezen door de verantwoordelijke wethouder. Er stond immers genoeg informatie op het geopende koffertje. Maar wie gaat er op zijn buik liggen om die tekst te lezen? Je raadt het al ... niemand. Ted Elschot nam het initiatief en het bord kwam er. Onze eigen heemkundevereniging heeft een geweldige financiële bijdrage geleverd om het bord te realiseren.

Zie hier: een mooi burgerlijk initiatief werd werkelijkheid.

Lopend over het oude gedeelte van de begraafplaats zal je aandacht getrokken worden door die borden. Blijf rustig staan en lees over het ontstaan van de begraafplaats. Lees en begrijp onze voorouders waarom zij begraven willen liggen onder betonnen paaltjes.

Iedere bezoeker zal ook het grafmonument van Jan de Rooij tegenkomen. Lees en begrijp waarom Jan zo'n indrukwekkend grafmonument verdient.

De volledige tekst die op de borden staat, vindt u op de laatste bladzijde van dit Kosterluik.



*Rien Visser*

## Verslag van de grote excursie op 19 september naar Hoorn en Enkhuizen

Het is zaterdag 19 september. In vele huizen in Sprang-Capelle en omgeving rammelt al vroeg op de zaterdag de wekker. Uit de veren want om acht uur vertrekt de bus met ca. 70 leden van onze heemkundevereniging voor de jaarlijkse grote excursie.

Vanaf onze riant plaats, boven vooraan in de dubbeldekker van busmaatschappij Van Mook, met als vaardig chauffeur Richard, maken wij de reis. Een prachtig uitzicht, maar ook: toch maar even bukken bij de nadering van een viaduct? O nee, niet nodig, maar toch...

Na ruim een uur rijden, arriveren we in Haarzuilens. Oei, dat kost manoeuvreren met die grote bus om ons koffieadres, 't Wapen van Haarzuylen, te bereiken. Maar het lukt en al snel zitten we aan de koffie met gebak (gelukkig op de vroege morgen niet zo groot als bij de fietstocht over de Elshoutse Zeedijk, wel erg lekker).

Toen op weg naar Hoorn. Voor onderweg hebben de organisatoren een quiz samengesteld om onze grijze hersenen scherp te houden. We krijgen elf vragen over allerlei onderwerpen en tot slot, mochten er gelijke winnaars uitkomen, de vraag: hoeveel leden heeft onze heemkundevereniging? De meerkeuzevragen variëren van hoe heet de zendmast van Lopik, hoeveel inwoners heeft Hoorn tot waar staat het oudste huis van Sprang-Capelle. De dames zijn goed wakker vandaag. Zowel de 3<sup>e</sup> en 2<sup>e</sup> plaats zijn voor de dames. Met mevrouw Tineke Korpershoek als 1<sup>e</sup> op de ranglijst. Met negen goede antwoorden en het dichtst bij het aantal van 523 leden.

Met een opgefrist geheugen arriveren we in Hoorn. Na enig zoeken en manoeuvreren komen we op de plaats waar de gidsen ons opwachten. Tijdens de rondwandeling horen we veel wetenswaardigheden. In 1356 kreeg Hoorn stadsrechten. Steden mochten zelf rechtspreken en schout en schepenen aanstellen. Dat lieten de gidsen zien door middel van een galg. In Hoorn werd men op de 'Roode Steen' opgehangen, maar dat ging stinken. En zo liet de gids ons later zien, in de Galgenbocht aan het water werd men dan opnieuw opgehangen oftewel te kijk gehangen. Nou ja zeg.....



Op het plein, genaamd de Roode Steen (volgens de volksmond rood van het bloed van de gehangenen) zien we De Waag. Het middelpunt van de kaasmarkten vanaf de tweede helft van de 17<sup>e</sup> eeuw, toen Hoorn als zeehaven minder belangrijk werd maar als handelscentrum een grotere rol ging spelen. Prominent staat het beeld van Jan Pieterszoon Coen op het plein, aan het eind van de 19<sup>e</sup> eeuw gezien als nationale held. Krachtadig vormgever van handelsimperium de VOC. Het standbeeld staat er sinds 1893 en is sinds november 1965 een rijksmonument.

Vraagje: hoe ontstond de Orde van de Kousenband met de spreuk vermeld op het Statencollege waarin het Westfries Museum is gevestigd?

Boven in de gevel staat het wapen van Oranje. Daaromheen een band met de spreuk. De Engelse koning Edward III heeft de adellijke orde ingesteld in 1349. Tijdens een hofbal verloor de gravin van Salibury bij het dansen met de koning één van haar kousenbanden. Edward raapte deze op en met 'Honi soit qui mal y pense' (schande op hem die er slecht van denkt) berispte hij lachende hovelingen. Hij sprak: 'Ik zal ervoor zorgen dat dit nederige kousenbandje de hoogste onderscheiding wordt, die elk van u graag zou willen dragen.' Weer wat geleerd.

Ja, en dan wordt ons Brabanders bij het passeren van het Schippershuis nog even fijntjes gemeld dat het beroemde lied 'Het kleine café aan de haven' van onze Brabantse Vader Abraham dus wel is ontstaan in dit Schippershuis! Dat we het maar even weten, toch? Helaas over zeven minuten moeten we weer bij de bus zijn, dus geen tijd om de scheepjongens van Bontekoe even een handje te geven.



We vertrekken naar Enkhuizen, waar de boot ons wacht voor de vaartocht naar het Zuiderzeemuseum. Daar aangekomen, staat een heerlijke lunch in buffetvorm klaar. Jawel, de koffie met gebak is al ver weggezakt, dus we genieten daar ruim van. Na de lunch gaan we op eigen gelegenheid het buiten- en binnenmuseum verkennen. Leuk is het, dat er op meerdere plaatsen actie is met oude ambachten.

Rond vijf uur stappen we in de bus die ons via de dijk van Enkhuizen naar Lelystad vervoert naar het restaurant 'Bremerbergse Hoek' in Biddinghuizen.

We worden daar hartelijk ontvangen en krijgen een driegangendiner geserveerd. We worden niet alleen hartelijk ontvangen maar ook weer vriendelijk uitgezwaaid door de dames van de bediening.

Op de terugweg van Biddinghuizen naar Sprang-Capelle is het aanmerkelijk stiller in de bus dan eerder op de dag. Wij denken dat velen met ons hebben zitten mijmeren over de leuke dag en ook met verwondering, want wat hebben we vandaag veel prachtig, Hollands landschap gezien. Van wateren en polders en dan ook nog zulk mooi weer op een klein regenspettertje na in Hoorn. Met dank aan Richard, de chauffeur van de bus, Piet Pruijsers, Koos Nieuwenhuizen en Hans van den Burg, die deze dag voor ons in goede banen hebben geleid, stappen we om ongeveer tien uur moe en voldaan in Sprang-Capelle weer uit de bus.



## Verkoop 'Bruggeskes'

'Ons Huis' wordt zo langzamerhand te klein om al onze 'spullen' op te bergen. Daarom heeft het bestuur besloten om voorwerpen en andere zaken die we dubbel of te veel hebben, op te ruimen (zie het artikel hier direct onder). Dat geldt ook voor de oudere uitgaven van 'Bruggeske' in A5-formaat, die we eigenlijk te veel hebben. We moeten meer ruimte maken voor nieuwe 'Bruggeskes' en onze bibliotheek. We hebben pakketten 'Bruggeskes' samengesteld van 15 à 20 stuks. Elk jaar zijn er twee 'Bruggeskes' uitgebracht. We hebben twee series samengesteld. Een serie van 1987 tot en met 1997 en een serie van 1997 tot en met 2007. Een klein aantal van die series is vrijwel compleet. Elke serie wordt (zover de voorraad strekt) aangevuld met het dikke bevrijdingsnummer van 1995 of een ander extra boekje. Een serie van 15 à 20 stuks kost € 10,00. Een serie van 10 à 14 stuks kost € 6,00. Voor dit alles geldt natuurlijk: zolang de voorraad strekt.



Vooral voor diegenen die na 2007 lid zijn geworden, is dit een kans om de serie 'Bruggeskes' aan te vullen met de eerdere uitgaven van onze vereniging.

De inhoud van de 'Bruggeskes' is eigenlijk tijdloos, want de inhoud bestaat uit onderwerpen uit het, soms verre, verleden.

Hebt u nog belangstelling voor de serie van drie 'Bruggeskes' over de Bedrijvigheid in Sprang-Capelle, uitgeven in respectievelijk 2010, 2011 en 2012, dan bieden wij die nu aan voor € 50,00 i.p.v. € 62,50.

Hebt u soms ook moeite om een bepaalde uitgave van uw 'Bruggeske' te vinden? We hebben rugnummers (zie foto) gemaakt op zelfklevend papier voor alle 'Bruggeskes' met het jaar van uitgifte erop. U kunt die voor € 1,00 aanschaffen. Graag bestellen

per e-mail: [j.nieuwenhuizen80@ziggo.nl](mailto:j.nieuwenhuizen80@ziggo.nl) of per telefoon: 0416-277386; adres: Van der Duinstraat 80 in Sprang-Capelle.

U kunt op dezelfde manier ook 'Bruggeskes' reserveren. Ze zijn tegen contante betaling op te halen in 'Ons Huis', Schoolstraat 1<sup>a</sup> op donderdagmiddag tussen 14.00 en 16.00 uur.

*Koos Nieuwenhuizen*

## Heemkundige artikelen

In het volgende Kosterstuk komt een nieuwe rubriek over 'Heemkundige artikelen' door ons ontvangen en door ons beschikbaar gesteld'.

Als heemkundevereniging krijgen we nogal eens artikelen aangereikt uit diverse hoeken van Sprang-Capelle maar ook uit verre omstreken. Boeken, foto's, kranten, krantenknipsels, gebruiksvoorwerpen enz. Van die artikelen, die we vaak dankbaar overnemen, worden de gegevens verwerkt in ons archief. Veel van die zaken gebruiken we voor bijvoorbeeld een tentoonstelling of een uitgave zoals 'Bruggeske'.

Vanaf het volgende Kosterstuk gaan we melden welke artikelen we van wie hebben ontvangen, zodat de leden ook weten wat we binnenkrijgen en zodat de gever nogmaals bedankt wordt.

Ook gaan we opnemen welke artikelen we willen wegdoen, gewoon om redenen als ruimtegebrek, niet (langer) passend in onze collectie, of het hebben van dubbele of teveel artikelen van een soort. Daarvan wordt dan aangegeven hoe belangstellenden zich kunnen melden, per mail, telefoon of door naar 'Ons Huis' te komen op een van de donderdagmiddagen wanneer er vrijwilligers aanwezig zijn.

Vraag aan de lezer: weet u een passende naam voor deze nieuwe rubriek, mail die dan naar [marina.klis@gmail.com](mailto:marina.klis@gmail.com). De winnaar ontvangt een passend prijsje.

*Marina Klis*

## Waar is dit en waar was dat?

### Waar was dat?



Heel wat puzzelaars hebben het juiste antwoord ingestuurd: de fraai versierde muursteen langs de voordeur van het herenhuis op Julianalaan 15. Door de eigenaar van het pand werden wij er fijntjes op gewezen dat het huis in Capelle staat. Aan de overkant van de straat begint pas Vrijhoeve. Een andere inzender wijst ons er ook op dat dit adres officieel tot de gemeente Capelle (N-Br.) behoort. Regelmatig adresseerde men ook wel Vrijhoeve-Capelle. Wij zijn blij met al die opmerkingen. Dus kom maar op met het commentaar.

Ik vergeet bijna de winnaar te vermelden. Deze keer gaat de fles wijn naar Marian Wiersma, Heistraat 48. Gefeliciteerd, de fles wijn komt naar je toe, en breng een toast uit op Het Kosterstuk. En blijf oplossingen insturen. Hoewel, het zou toevallig zijn als je de volgende keer weer als winnaar uit de bus komt.

### Waar is dit?

U heeft waarschijnlijk wel opgemerkt dat ik de opgave voor de puzzel eerlijk verdeel over de drie kernen. Maar deze keer komt er toch een kink in de kabel. Ik dacht dat ik de vorige keer iets uit Vrijhoeve gekozen had, maar daar bleek een Julianalaan tussen te zitten. Wat een geluk hebben die Capellenaren dat ze nu twee keer aan de beurt zijn. Daarom heb ik het



maar eens extra moeilijk gemaakt. Maar misschien ook niet, want je kunt dit voorwerp vinden aan de doorgaan-  
de weg in Capelle. Je ziet het niet op ooghoogte. De blik moet wat verder omhoog.  
Succes met de opgave.

Bel uw oplossing door naar de redactie van Het Kustersluik, Netty Waarts, tel. 312210 of stuur een mailtje naar  
[nwaarts@home.nl](mailto:nwaarts@home.nl), onder vermelding van 'oplossing puzzel 9.3'. Onder de goede oplosers wordt een fles wijn  
verloot.

Ad Wagemakers

### Gevonden voorwerp



Al enkele weken hangt er in 'Ons Huis' dit mooie, witte jack. U kunt het op deze zwart-witfoto niet zien, maar de voering van het jack is lila of roze-achtig. Het merk van het jack is Human Nature. Wij verzoeken de rechtmatige eigenaar vriendelijk om dit jack op te komen halen. Dat kan op donderdagmiddagen in 'Ons Huis'. Bankafschriften en identificatie zijn niet verplicht. Blijft het jack onverhoopt hangen, dan wordt niet overwogen om het op te nemen in het archief van heemkundige voorwerpen. Er zal dan naar een goed doel gezocht worden waar kleding een juiste bestemming krijgt.



### Teksten van de informatieborden op de begraafplaats in Sprang

#### De begraafplaats van Sprang

Sinds de stichting van het dorp Sprang in 1313 is onze begrafenis cultuur begonnen in en om de eeuwenoude kerk van Sprang. Een hardstenen grafsteen van Wille Glavimans Willesz, overleden in 1544, getuigt daarvan en ligt met nog enkele andere stenen in de vloer van de kerk. Ooit lag daar ook de grafzerk van Adam van der Duin, ambachtsheer van Sprang.

En nu staat u hier voor een gekandelaberde treurbeuk.

Jammer, deze meer dan 100 jaar oude treurbeuk heeft het niet gered; hij heeft het niet kunnen winnen van de dood. Links en rechts ziet u nog andere prachtige oude exemplaren, die rond 1900 hier geplant zijn.

Tegen het einde van de negentiende eeuw raakte de begraafplaats aan de Oudestraat in Sprang vol. De gemeente kocht aan de Tilburgseweg een akker, die 'het geluk' genoemd werd, om een nieuwe algemene begraafplaats aan te leggen.

Pieter Werther, 14 maanden oud, werd op 9 december 1899 hier als eerste begraven.

Typerend voor deze begraafplaats zijn de grafvelden met 'paaltjes' achter u. Het is het oudste gedeelte van de begraafplaats. Het zijn eenvoudige, hardstenen paaltjes met alleen een nummer. Vanwege armoede kon men vaak geen grafzerk betalen. Maar ook de calvinistische gedachte dat men in de dood allemaal gelijk is, was van invloed. Het is niet wenselijk dat men iemands graf na diens overlijden zou herkennen. Dat is mede de reden dat u hier een veld van 'paaltjes' ziet met ingehouwen nummer.

Op dit oudste gedeelte vindt u meer dan een eeuw Sprangse begraafcultuur. De begraafplaats is daarom een gemeentelijk monument.

#### Grafmonument van Jan de Rooij

U staat hier voor het grafmonument van Jan de Rooij. Aan weerszijden van hem liggen zijn vader en moeder begraven. Het grafmonument werd ontworpen door Gerard Gerrits.

In 2010 is het grafmonument gerestaureerd en zijn er twee zendkoffertjes toegevoegd. Eén open en één dicht. De zendkoffers hebben alles te maken met het verzetswerk van Jan de Rooij.

Als lid van de verzetsgroep André ging Jan 4 december 1944 naar bezet gebied in het Land van Heusden en Altena. Via een zender gaf hij gegevens over zeer grote troepenverplaatsingen van de Duitsers door naar het voormalige gemeentehuis van Capelle. De Duitsers ontdekten zijn zender in een boerenschuur in Dussen. De eigenaar van de schuur en zijn familie werden gegijzeld door de Duitsers. Om hen te bevrijden meldde Jan de Rooij zich vrijwillig bij de Duitsers. En dat betekende zijn dood. Hij werd op 6 januari 1945 in Amsterdam gefusilleerd. Op 7 juli 1945 werd Jan de Rooij vanuit de Hervormde kerk van Sprang herbegraven. Na een indrukwekkende rouwdienst droegen strijdmakers hem naar zijn laatste rustplaats.

Tijdens een herdenking van Jan de Rooij zei een inwoner van Sprang-Capelle:

*Jan de Rooij een held! Ik begrijp het. Trouw aan je eigen woorden. Verantwoordelijk voor je eigen daden en dat tot de dood er op volgt. Dat is niet veel mensen gegeven. Ik word stil van de woorden van Jans moeder wanneer haar verteld wordt wat er in Dussen gebeurd is. Zij zegt: 'Dan heeft hij een grote daad verricht.'*

**Kijk regelmatig op de website van heemkundevereniging Sprang-Capelle**  
**[www.heemkundesprangcapelle.nl](http://www.heemkundesprangcapelle.nl)**